

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 15: In sui sæculi luxuriam

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A deret, ut id resonaret. quod dicebant *δοκοναβίβιν*. Xenoph. *ἔλλη. βιβλ. 6. de Socrate. καὶ ἐπέριε δπορνί- σκην αἰαχάζομενος τὸ κώνειον ἔπιε, τὸ λειπόμενον ἔφαθεν δπο- κοναβίβιντα, εἰπεῖν αὐτὸν, Κρίσις πῶτ' ἔστω τῶ κελῶ.* quæ verba vertit M. Tull. Tusc. 1. sed more suo, id est, paulo liberius, quàm audeat religiosus interpres, hoc modo: *qui, cum coniectus in carcerem triginta iussu tyrannorum, venenum, ut sitiens, obbibisset, vel ut doctissimi viri legunt, obduxisset) reliquum sic è poculo eiecit, ut id resonaret.* Docet autem Athenæus lib. 11. cottabum à Siculis primùm introductū esse in conuiuio, tantūque studij in eo ludo veteres posuisse, ut etiam præmia, quæ *κοττάβια* dicebantur, proponerent. & calices (inquit) qui ad eam rem maximè vtilis, & idonei esse viderentur, conficiebantur. Tūm rotunda domicilia ædificabantur, ut omnes cottabo in medio locato, ex æquo interuallo, & locis similibus, ac paribus de victoria certarent. non enim solū magno studio contendebant, ut ad signum propositum poculi reliquias eijcerent: sed etiam ut singula, quæ in eo ludo intercedebant, venustè, ac decenter efficerent. Oportebat enim læuo cubito innitentem, & lataga, id est, reliquum, quod eijciebatur è calice, dextera manu circumagentem, molliter eijcere. Vide apud eundem Athanæum plura de cottabo lib. 15. ego tamen simpliciter de solo resperfo hunc locum intelligendum esse puto. Non est porò omittendum, in cod. Iann. Vrf. tribus Vat. Torn. scriptum esse, *Tinguet*: quos secutus sum.

SUPERBVM] sic legendum esse arbitror, non *superbo*, nonnullorum veterum codicum auctoritate fretus. pavementum superbum autem intellige marmoreum. M. Tull. de leg. 2. *pauimentum marmorea, laqueata tecta.* Tib. lib. 3. eleg. 3. *Aurataq; trabes, marmoreumque solum.* vel pavementum domini superbi, ut Porph. & ita Lucret. lib. 4. *Posteisque superbos Vnguit amaracino,* id est, posteis puellæ superbae & amatorem fastidientis ac spernentis.

PONTIFICI. POTIORE CENIS] vino meliore, quàm, quod adhibetur in cenis pontificijs, quæ solent esse magnificentissimæ, atque apparatusissimæ. *ὑπερβολικῶς* dictum.

IN SVI SÆCVLI LV- xuriam. Ode 15.

IAM pauca aratro iugeræ regie
Moles relinquent: undique latius
Extentæ visentur Lucrino
Stagna lacu: platanusque cælebs
Euincet ulmos. tūm violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium
Spargent oliuetis odorem,
Fertilibus domino priori.

Tūm spiffa ramis laurea feruidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Præscriptum, & intonsi Catonis
Auspicijs, veterumque norma.
Priuatus illis census erat breuis:
Commune magnum: nulla decempedis
Metata priuatis, opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum spernere cæspitem
Leges sinebant, oppida publico
Sumtu iubentes, & deorum
Templa nouo decorare saxo.

REGIÆ MOLES] ædificia sumtuosa & regibus conuenientia, molis instar. sic M. Tull. pro Milone *substructionum insanas moles* appellat, ædificia illa Clodiana. addit ei epithetum, *regia*, ut significantius declaret suæ ætatis hominum in ædificando insolentiam, luxuriam, insaniam.

EXTENTA] extenta latius, id est, porrecta & producta latius, quamuis Acron, & Porph. aliter sentiant.

STAGNA] Stagnum, quod Græce *σταγών*, (siue *στάων*) inquit Varro. Et Feltus, *Stagnum, quod in eo aqua perpetuò stet: alij quod is locus à Græcis *σταγών* dicitur, quia bene contineat aquam.*

LUCRINO LACV] Cæsar Augustus portum Iulium ad Baias effecit, immisso in lacum Lucrinum, & Auernum mari. Suet. in Augusto. Virg. Georg. 2. *An memorem portus, Lucrinoque addita claustra? Atque indignatum magnis stridoribus æquor, Iulia qua ponto longè sonat unda refuso? &c.* *Lucrina Peloris* ab Horatio dicta, in lacu Lucrino capta. Satyra 4. lib. 2.

PLATANVSQVE CÆLEBS] quæ non solet adhiberi ad viteis sustentandas, ut vlmus, sed ad vmbra comparandam, ut sup. Od. xi. *Cur non sub alta vel platano, vel hac Pinniacentes, &c. Potamus vncti?* & M. Tull. de orat. lib. 1. *Nam me hæc tua platanus admonuit, quæ non minus ad opacandū hunc locum patulis est diffusa ramis, quàm illa, cuius vmbra secutus est Socrates.* & Virgil. Georg. 4. *Iamque ministrantem platanum potantibus vmbra.* *Ἀμφιλαφὴν πλατάνων* appellant Græci, ramosam, & late explicatam.

VLMOS] & populos, ut Ode 2. Epod. *Altas maritat populos.*

TVM VIOLARIA, ET MYRTVS, &c.] nihil est hoc loco corrigendum, ut quidam volūt: neque choræus erit *myrtus*, sed spondeus, numero multitudinis. violaria autem sunt loca, in quibus violæ nascuntur. de myrto diximus supra ad Oden 30. lib. 1.

OMNIS COPIA NARIVM] omnes flores, omniæque virgulta, ex quibus odor suauis nariibus afflatur, eadem autem ratione ea omnia, quæ ad narium delectationem nata sunt, narium copiam

A piam appellat Horatius, qua hircum Catullus id, quod nareis offendit, *nasorum pestem*.

SPARGENT OLIVETIS, &c.] id est, exoliuetis fient violaria, myrteta, roseta, &c. & quibus in locis oliuæ nascebantur, in ijs myrti, violæ, & suauissimi flores decerpentur.

TYM SPISSA RAM. LAUR.] laurinonumerantur in arboribus umbriferis, neque vel ramos habent ita explicatos vel frondeis ita densas, ut earum umbra solis ardorem arcere possit. veruntamen tantus est (inquit Horat.) hominum luxus, tam inusitata delicia, tantum denique nouarum, & exquisitarum voluptatum studium, ut etiam lauri arte adhibita frondibus siluescant, latissimæque ramos suos diffundat ad excludendos solis ardores.

FERVIDOS EXCLVDET ICTVS] sic legendum, & ita habent emendatiores libri & veteres, & impressi. Nam quod in quibusdam legitur *Excludet aestus*, nata hæc scriptura est ex annotatione, & declaratione verborum *feruidos ictus*, cum ad ea ascripisset studiosus aliquis bonarum litterarum, *id est, solis aestus*. Eleganter enim & erudite dixit Horat. *feruidos ictus*, pro caloribus solis. sic

B Lucret. lib. 2. Luminis ictum dixit. *Qui quoniam quodam gignuntur luminis ictu*. & paullo antè de colore. *Recta, aut obliqua percussus luce refulget*. & lib. 5. *Luna potest solis radijs percussa nitere*. Itaque apud eundem tela diei sæpe usurpatur pro luce diei & lumine solis. & radiatorum ictus, pro solis calore eod. lib. 5. *Et radijs solis cogeant undique terram Verberibus crebris extrema ad limina aperta*, &c. i. bid. *Vi queat accendi paruis ardoribus ictus*. i. bid. paullo post. *Astiferum ut tantum radiatorum exangeat ictum*. & lib. 6. *Aut dissoluantur solis super icta calore*.

NON ITA ROM. PRÆSCR. &c.] ordo & structura hæc est: non ita præscriptum est auspicijs Romuli, & Catonis, veterumque norma.

CENSVS] census est, tota rei familiaris æstimatione: lege annotation. ad illum locum, *Præconē tenui censu*. epist. 7. lib. 1.

C COMMVNE MAGNV] commune, τὸ κοινόν, quo Latino vititur M. Tullius non vno loco.

NULLA DECEMPED. MET. &c.] nulla illis erat priuata porticus obiecta septentrionibus, in qua inambularent æstiuo tempore, ita lata, ut decempedis eam committerentur. vide Vitruu. *metata* autem positum videtur pro *mensa*, idque πρὸς τὴν κρήνην, quod probat Prisc. lib. 8. Natum ex veterum more, qui in agrorum diuisione atque assignatione perticis ac decempedis agrorum modum exquirebant, quod erat metiri, & metari. solebant iidem limitibus & metis agrorum modos & formas circumscribere atque includere. Virg. diris. *Pertica, qua nostros metata est impia agellos*. & Horat. Saty. 2. lib. 2. *videas metato in agello Cum pecore & natis fortem mercede colonum*.

EXCIPIEBAT.] Sat. 4. lib. 1. *Neque enim cum lectulus, aut me Porticus exceptit, desum mihi*.

NEC FORTVITVM SPERN.] vetabant leges, ne quis locum ruri forte fortuna oblatum sperneret, in quo iaceret: quia non sinebant villas

sumtuosas, & porticus ædificare. ita necesse erat in fortuito cæspite recumbere, vel ex cæspitibus & luto domunculas ædificare.

CÆSPITEM] agellum, ἐλάσιον, vel cæspitem, locum intellige, in quo negotijs soluti quiescerent ac recumberent, vel lateres è cæspite, vnde ædificarent.

NOVO SAXO] non rediuiuo lapide, sed nouo, & viuo. ut apud Virg. *Æn. 1. Intus aqua dulces, viuoque sedilia saxo*. De templis Deorum reficiendis Od. 6. lib. 3. *Delicta maiorum immeritus lues, Romane, donec templa refeceris Ædeisque labentis Deorum*. & Saty. 2. lib. 2. *quare templa ruunt antiqua Deum?*

AD GROSPHVM.

Ode 16.

Tranquillitatem animi optari ab omnibus: eam verò non congerendis opibus, honoribusve consequendis, sed coercendis cupiditatibus comparari.

O Tium diuos rogat in patienti
Prensus Aëreo, simul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis:

Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetra decori,
Grosphæ, non gemmis, neque purpura ve-
Nale, neque auro.

Non enim gaze, neque consularis
Summouet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volanteis.

Viuitur paruo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum,
Nec leueis somnos timor, aut Cupido
Sordidus aufert.

Quid breui fortes iaculamur auro
Multa? quid terras alio calenteis
Sole mutamus? patrie quis exsul
Se quoque fugit?

Scandit æratas vitiosa naueis
Cura: nec turmas equitum relinquit,
Ocyor ceruis, & agente nimbos
Ocyor Euro.

Latus in præsens animus, quod ultra est,
Oderit curare: & amara lento